

UDENRIGSMINISTERIET

NOTAT TIL DET UDENRIGSPOLITISKE NÆVN

Folkeretlige argumenter for militære operationer den 14. april 2018 mod kemiske våbenkapaciteter i Syrien

Som aftalt i Det Udenrigspolitiske Nævn på mødet den 19. april 2018 beskrives nedenfor de grundlæggende folkeretlige argumenter fremført af Storbritannien, USA og Frankrig i forbindelse med deres militære operationer den 14. april 2018 rettet mod en række af de kemiske våbenkapaciteter i Syrien.

Storbritannien

Den britiske premierministers kontor offentliggjorde den 14. april 2018 et politikpapir om det folkeretlige grundlag for den militære operation.¹

I papiret angives, at det folkeretlige grundlag for den britiske deltagelse er humanitær intervention, og det gennemgås, hvordan den konkrete militære operation er i overensstemmelse med de tre britisk definerede kriterier for humanitær intervention. Overordnet lægges vægt på, 1) at der foreligger ekstrem humanitær nød, der kræver øjeblikkelig og uopsættelig imødegåelse, 2) at der ikke er noget muligt alternativ, og 3) at magtanvendelsen er nødvendig og proportionel samt strengt begrænset til varetagelse af humanitære hensyn både i tid og i sigte.

Kriterierne og den grundlæggende analyse er i hovedtræk de samme, som hhv. den britiske regering og den daværende danske regering lagde til grund for lovligheden af en eventuel militær operation mod Syrien efter det kemiske angreb i Østdamaskus den 21. august 2013.²

USA

USA har i FN's Sikkerhedsråd den 14. april 2018 kaldt angrebet for begrundet, legitimt og proportionalt.³ USA's FN-ambassadør fremhævede, at angrebet ikke skete som en hævn- eller strafaktion eller symbolsk magtdemonstration, men for at forhindre fremtidig brug af kemiske våben ved at holde det syriske regime ansvarlig for dets "grusomheder mod menneskeheden".⁴ Ambassadøren lagde bl.a. vægt på, at angrebet var nøje planlagt for at minimere civile tab,

¹ "Policy Paper" – Syrien aktion – den britiske regerings retlige position, udgivet den 14. april 2018.

² Notat af 30. august 2013 om overordnede principielle overvejelser om det folkeretlige grundlag for en evt. militær operation i Syrien, Det Udenrigspolitiske Nævn 2012-13. Alm. del. Bilag 298. Offentligt.

³ USA's FN-ambassadør Nikki Haleys tale på et møde i FN's Sikkerhedsråd den 14. april 2018.

⁴ Ibid.

Enhed:

-

Sagsbehandler:

-

Dato:

04-05-2018

Sagsnummer:

2018-18308

Bilag:

-

og at USA og dets allierede har udtømt mulighederne for en diplomatisk løsning.⁵

Endvidere har præsident Donald Trump den 14. april 2018 erklæret, at formålet med angrebet var at afskrække mod produktion, spredning og brugen af kemiske våben, og at sikringen af dette mål er afgørende for USA's nationale sikkerhedsinteresser.⁶

Frankrig

I FN's Sikkerhedsråd⁷ har Frankrigs FN-ambassadør bl.a. fremhævet, at angrebet var fuldt ud på linje med de mål og værdier, som fremgår af FN Paktens præambel: ”at skabe vilkår, hvorunder retfærdighed og respekt for de forpligtelser, der opstår ved traktater og andre kilder til mellemfolkelig ret, kan oprettholdes”. Ambassadøren henviser i den forbindelse til, at angrebet var nødvendigt for at adressere det syriske regimes gentagne brud på sine forpligtelser. Videre anføres det, at angrebet blev udviklet inden for en proportionel ramme ved at begrænse sig til særlige mål.

Som eksempler på det syriske regimes ”systematiske og gentagne brud på internationale forpligtelser” nævner ambassadøren forbuddet mod brug af kemiske våben mod civile, principperne om distinktion, nødvendighed og proportionalitet efter den humanitære folkeret, samt sikkerhedsrådsresolutioner 2118 (2013), 2209 (2015) og 2235 (2015).⁸ Ambassadøren fremhæver, at FN's Sikkerhedsråd med sidstnævnte resolutioner har givet tilsagn om, at der ville blive indført tvangsforanstaltninger under FN Paktens kapitel VII i tilfælde af yderligere brud, og at Rådet var forhindret i at tage skridt på grund af Ruslands systematiske vetonedlæggelse.⁹

Frankrigs udenrigsminister Jean Yves Le Drian og præsident Emmanuel Macron har i udtalelser på fransk fjernsyn henholdsvis den 14. og 15. april 2018 kaldt angrebet for legitimt.¹⁰

Udenrigsministeriet

⁵ Ibid.

⁶ Præsident Trumps ”statement” vedrørende Syrien, udstedt den 14. april 2018 (dansk tid).

⁷ Frankrigs FN-ambassadør Francois Delattres tale på et møde i FN's Sikkerhedsråd den 14. april 2018.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ Se udenrigsminister Le Drians udtalelse på tv den 14. april 2018 og tv-interview med præsident Macron den 15. april 2018.